

תורת ההכללה

נעמי גפני, בלה פבזנר

המרכז הארצי לבחינות והערכה

תקציר

תורת ההכללה מספקת מסגרת שימושית לבדיקת מהימנות (דיוק מדידה) של התנהגויות.

היא מרחיבה את תורת המבחנים הקלאסית בכך שהיא מספקת כלים:

- א. לאמידת השונות של מספר מקורות טעות;
- ב. לבניית מודל מתאים של מדידה לצורך קבלת החלטות;
- ג. לחישוב מקדמי הכללה שמתאימים למטרות המדידה;
- ד. לביצוע מחקר אופטימיזציה לשם תכנון ויישום מערך מדידה יעיל.

בדו"ח זה נציג מושגים בסיסיים של תורת ההכללה. נלמד מהו מחקר הכללה ומהם תוצאותיו, בעיקר אומדנים לשונות של מקורות הטעות השונים, אומדנים לדיוק המדידה – טעויות התקן של המדידה ומקדמי הכללה. מקדמי הכללה הם מדדים המסכמים את התוצאות של מחקר הכללה: הם מהווים אינדיקציה למידה שבה כלי המדידה או תהליך המדידה מבחינים באופן מהימן בין נשואי המדידה (למשל, תלמידים, כיתות, בתי ספר, שיטות לימוד) ללא קשר למאפיינים הספציפיים של הכלים או התהליך (למשל, איזו קבוצת פריטים ואילו מעריכים שימשו במדידה). מקדמי הכללה מאפשרים לנו לדעת באיזו מידה תוצאות המחקר ניתנות להכללה (למשל, על קבוצת פריטים אחרת ו/או על מעריכים אחרים).